

**ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ
ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ**

Σταδίου 24

105 64 Αθήνα

Τηλ. 331 2253, 331 0022

Fax. 331 2033

Αθήνα, 24 Νοεμβρίου 1998

Δ Ε Λ Τ Ι Ο Τ Υ Π Ο Υ

**Η Εποχικότητα στην Ελλάδα
και τις Ανταγωνίστριες Χώρες**

Η Διοίκηση του ΙΤΕΠ βρίσκεται στην ευχάριστη θέση να δώσει στην δημοσιότητα την μελέτη του κ. Α. Τσίτουρα “Η Εποχικότητα στην Ελλάδα και τις Ανταγωνίστριες Χώρες”.

Σκοπός της μελέτης είναι η ανάλυση του χρονικού προτύπου με το οποίο εκδηλώνεται η ζήτηση για το τουριστικό προϊόν της Ελλάδας, η σύγκριση με το εποχικό πρότυπο των ανταγωνιστριών χωρών, η διερεύνηση εναλλακτικών σεναρίων τουριστικής ανάπτυξης με χαμηλότερη εποχικότητα και η διατύπωση ενός γενικού πλαισίου πολιτικής για την άμβλυνση της εποχικότητας.

Η εποχικότητα των αφίξεων αλλοδαπών τουριστών στην Ελλάδα σε δωδεκάμηνη βάση έχει αυξηθεί κατά 13,1% στην περίοδο 1975-96 και των διανυκτερεύσεων κατά 16,2%. Η οικονομετρική έρευνα της δωδεκάμηνης εποχικότητας έδειξε ότι σημαντικότερος παράγοντας για την αύξηση αυτή δεν αποτελεί η σημαντική αύξηση των αφίξεων στην περίοδο αυτή, αλλά η διαχρονική επικράτηση του ελληνικού τουριστικού προϊόντος ως θερινού προορισμού και μόνο. Αν δεν υπάρξει αλλαγή της τουριστικής πολιτικής τότε η δωδεκάμηνη εποχικότητα θα συνεχίσει να αυξάνεται, έστω και με επιβραδυνόμενο ρυθμό. Οι δυνάμεις της αγοράς επιδρούν κυρίως στη θερινή περίοδο, όπου η εποχικότητα των αφίξεων εμφανίζεται να αμβλύνεται διαχρονικά και η άμβλυνση αυτή να συσχετίζεται με την αύξηση των αφίξεων.

Στην **Ισπανία**, παρά τον υπερδιπλασιασμό των επισκεπτών μεταξύ 1975 και 1995 παρατηρείται σημαντική μείωση της εποχικότητας των αφίξεων, περίπου κατά 34,8%. Στην **Πορτογαλία**, ο αριθμός των τουριστών υπερδεκαπλασιάστηκε μεταξύ 1975 και 1995 και η εποχικότητα των αφίξεων αυξήθηκε κατά 26,8%. Η αύξηση αυτή της εποχικότητας των αφίξεων έχει πραγματοποιηθεί κυρίως στη δεκαετία 1975-85, ενώ έκτοτε το εποχικό πρότυπο των αφίξεων εμφανίζει σταθερότητα, φαινόμενο που αντανακλάται και στην εποχικότητα των διανυκτερεύσεων. Στην **Ιταλία**, η σημαντική αύξηση των αφίξεων κατά 54% μεταξύ 1975 και 1995 συνδυάστηκε με μείωση της εποχικότητας κατά 39,9%. Στη **Γαλλία**, η αύξηση των επισκεπτών κατά 79% μεταξύ 1982 και 1995 συνδυάστηκε με μείωση της εποχικότητας κατά 17,2%. Στην **Τουρκία**, τέλος, η εποχικότητα των αφίξεων εμφάνισε αρχικά πτώση μεταξύ 1975 και 1985 κατά 16,8%. Η ραγδαία ανάπτυξη του τουρισμού στη δεκαετία 1985-95 κατά 196,2% είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση της εποχικότητας μεταξύ 1975 και 1995 κατά 7,5%.

Σε σύγκριση με τις υπόλοιπες ανταγωνίστριες χώρες

- Η Ελλάδα παρουσιάζει κατά το 1995 υψηλότερη εποχικότητα των αφίξεων από το μέσο όρο των ανταγωνιστριών χωρών περίπου κατά 75,5%, με δεύτερη την Πορτογαλία (31,4%) και τρίτη την Τουρκία (5,7%),
- Η Ελλάδα παρουσιάζει την υψηλότερη εποχικότητα των διανυκτερεύσεων κατά το 1995, περίπου 100,8% από ό,τι ο μέσος όρος των ανταγωνιστριών χωρών με δεύτερη την Τουρκία (82,6%) και τρίτη την Ιταλία (12,7%),
- Η διαφορά της εποχικότητας τόσο των αφίξεων όσο και των διανυκτερεύσεων μεταξύ Ελλάδας και ανταγωνιστριών χωρών εμφανίζεται να διευρύνεται διαχρονικά. Η διεύρυνση αυτή είναι μεγαλύτερη στην περίπτωση των διανυκτερεύσεων
- Η Ελλάδα έχει το δεύτερο μικρότερο σχετικό μέγεθος εγχώριου τουρισμού, αφού το 1995 καταγράφονται 1.156 διανυκτερεύσεις ανά 1.000 κατοίκους, έναντι του μέσου όρου 1.473 για τις ανταγωνίστριες χώρες.

Η άμβλυνση της εποχικότητας μπορεί να επιτευχθεί μόνο αν συνδυασθεί με τη βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών και, γενικότερα, με την αναβάθμιση του

προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος. Η τάση βελτιώσεως είναι εμφανής στη μεταβολή της διαρθρώσεως της ξενοδοχειακής υποδομής στις ευρωπαϊκές ανταγωνίστριες χώρες. Στη χώρα μας, όπου η τουριστική δραστηριότητα χαρακτηρίζεται από συγκριτικά υψηλή εποχικότητα, δεν έχει γίνει σχεδόν τίποτε σε πρακτικό επίπεδο.

Στη μελέτη του Δρ. Τσίτουρα εξετάζονται εναλλακτικά σενάρια για την εξέλιξη των τουριστικών μεγεθών και προκύπτει ότι, εφόσον επιδιωχθεί σύγκλιση της εποχικότητας στο μέσο όρο των ανταγωνιστριών χωρών, τότε

- Το μερίδιο των αφίξεων της χειμερινής περιόδου θα μπορούσε να αυξηθεί από 15% σε 33,1% και των διανυκτερεύσεων από 10,2% σε 28,1%.
- Το σύνολο των αφίξεων αλλοδαπών τουριστών θα μπορούσε να ανέλθει το 2000 περίπου σε 14 εκ. έναντι 11,4 εκ. χωρίς πολιτική άμβλυνσης και το 2005 σε 15,9 εκ. έναντι 12,9 εκ. χωρίς πολιτική άμβλυνσης.
- Το σύνολο των διανυκτερεύσεων αλλοδαπών και ημεδαπών τουριστών το 2000 θα μπορούσε να ανέλθει σε 75,8-81,2 εκ. σε σύγκριση με 59,4 εκ. χωρίς πολιτική άμβλυνσης και το 2005 σε 85-91 έναντι 66,4 χωρίς πολιτική παρέμβασης.

Διαστάσεις τουριστικής πολιτικής που θα μπορούσαν να συμβάλουν στην άμβλυνση της εποχικότητας στον τουρισμό είναι οι εξής:

- Το πρόβλημα των αερομεταφορών
- Η ανεπάρκεια των υπαρχουσών υποδομών
- Η ανάπτυξη και προώθηση του χειμερινού τουριστικού προϊόντος
- Η δωδεκάμηνη συνεχής και συνεπής προβολή των ελληνικών τουριστικών προορισμών.